

PROFESINĖS REABILITACIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO LIETUVOJE ANALIZĖS PRISTATYMAS

Viešoji įstaiga Valakupių reabilitacijos centras

Profesinės reabilitacijos metodinis centras

Profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo analizės metu įgyvendinti uždaviniai

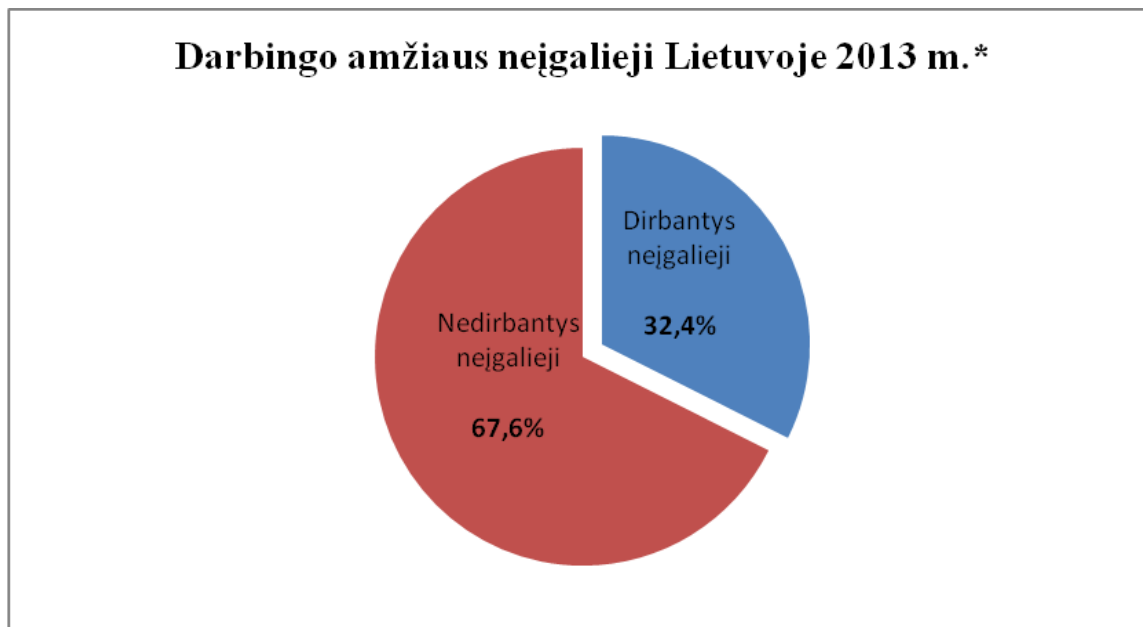
- ▶ **1. Išanalizuota esama profesinės reabilitacijos situacija Lietuvoje, nustatytos pagrindinės problemos profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo kokybės ir efektyvumo užtikrinimo srityje bei identifikuoti šių problemų galimi sprendimo būdai**
- ▶ **2. Atlikta profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė**
- ▶ **3. Atlikta trijų Europos šalių profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo gerosios praktikos apžvalga**
- ▶ **4. Pateiktos išvados, siūlymai, rekomendacijos profesinės reabilitacijos paslaugų teikimo kokybės gerinimui ir efektyvumo didinimui**

Analizės informacijos bei duomenų šaltiniai

- ▶ Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys
- ▶ Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos duomenys (SODROS)
- ▶ Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie SADM duomenys
- ▶ Lietuvos darbo biržos prie SADM duomenys
- ▶ Profesinės rehabilitacijos paslaugas teikiančių įstaigų apklausos duomenys
- ▶ Įmonių, kuriose dirba neįgalieji, apklausos duomenys
- ▶ Neįgaliųjų organizacijų apklausos duomenys
- ▶ 3 Europos šalių profesinės rehabilitacijos paslaugų teikėjų apklausos duomenys (3 šalys)

Darbingo amžiaus neįgaliųjų skaičiaus pasiskirstymas pagal padėtį darbo rinkoje 2013 m.

Viso: 167,6 tūkst./141,9 tūkst.

*Išskyrus šalpos pensijų gavėjų duomenis (25,7 tūkst. darbingo amžiaus)

(Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenis)

Profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančių įstaigų prieinamumas Lietuvoje

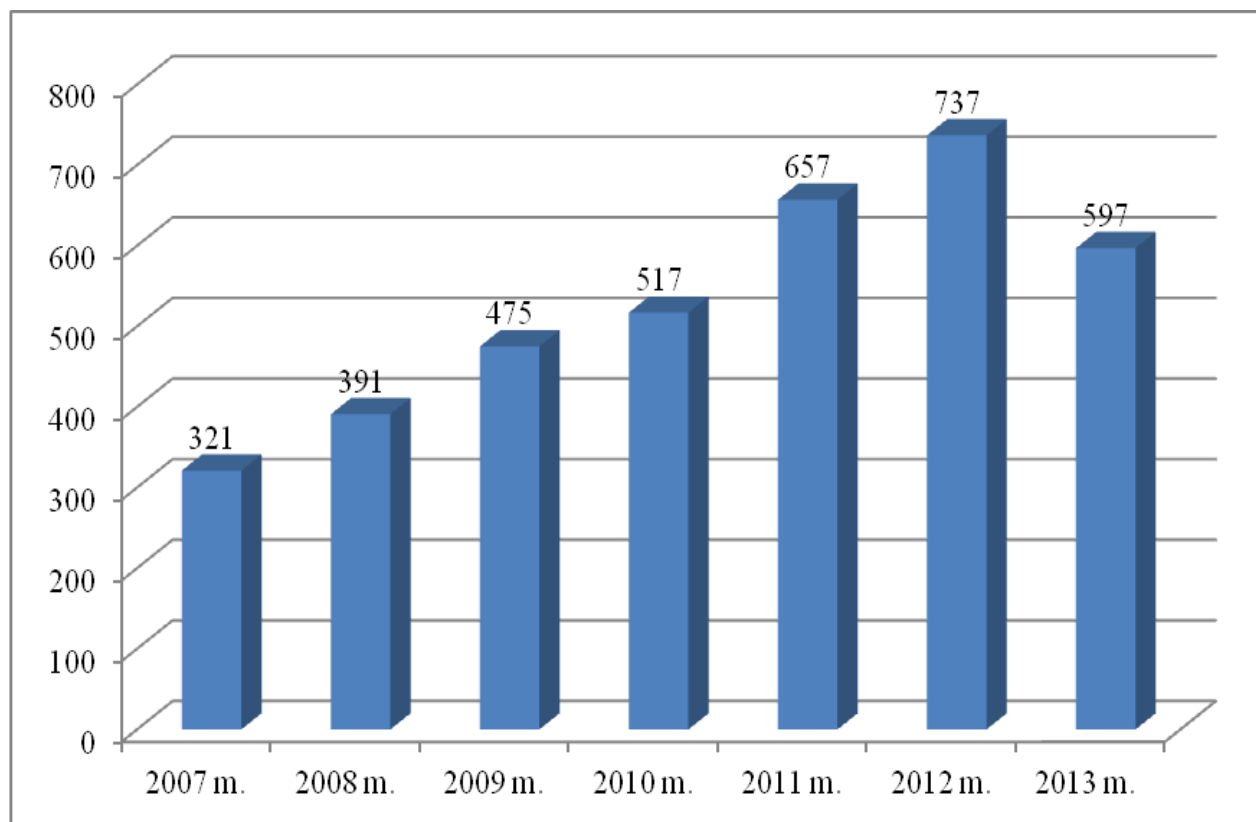

Profesinės reabilitacijos paslaugų prieinamumas skirtingas negalias turintiems asmenims Lietuvoje

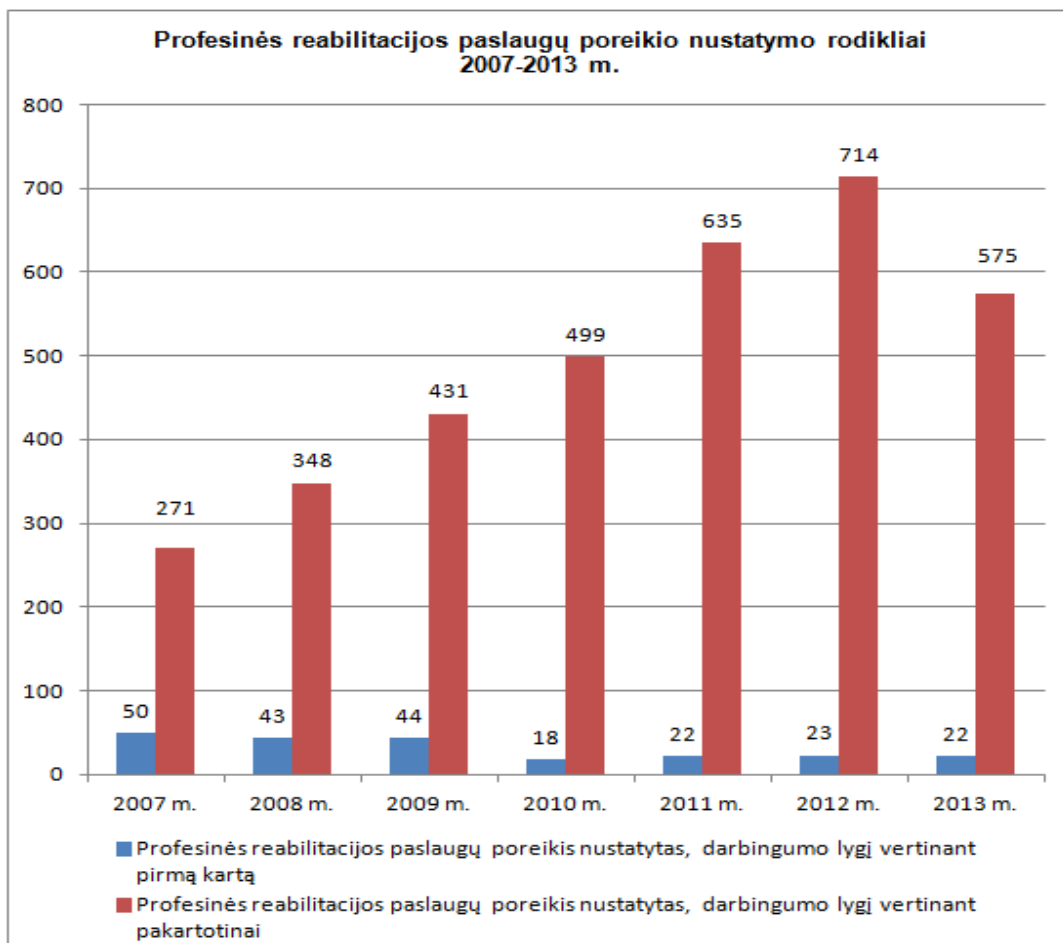
- Fizinė negalia
- Regos negalia
- Klausos negalia
- Psichikos negalia
- Sutrikusio intelekto negalia

Asmenų, kuriems nustatytas profesinės reabilitacijos poreikis, skaičiaus pasiskirstymas 2007-2013 m.

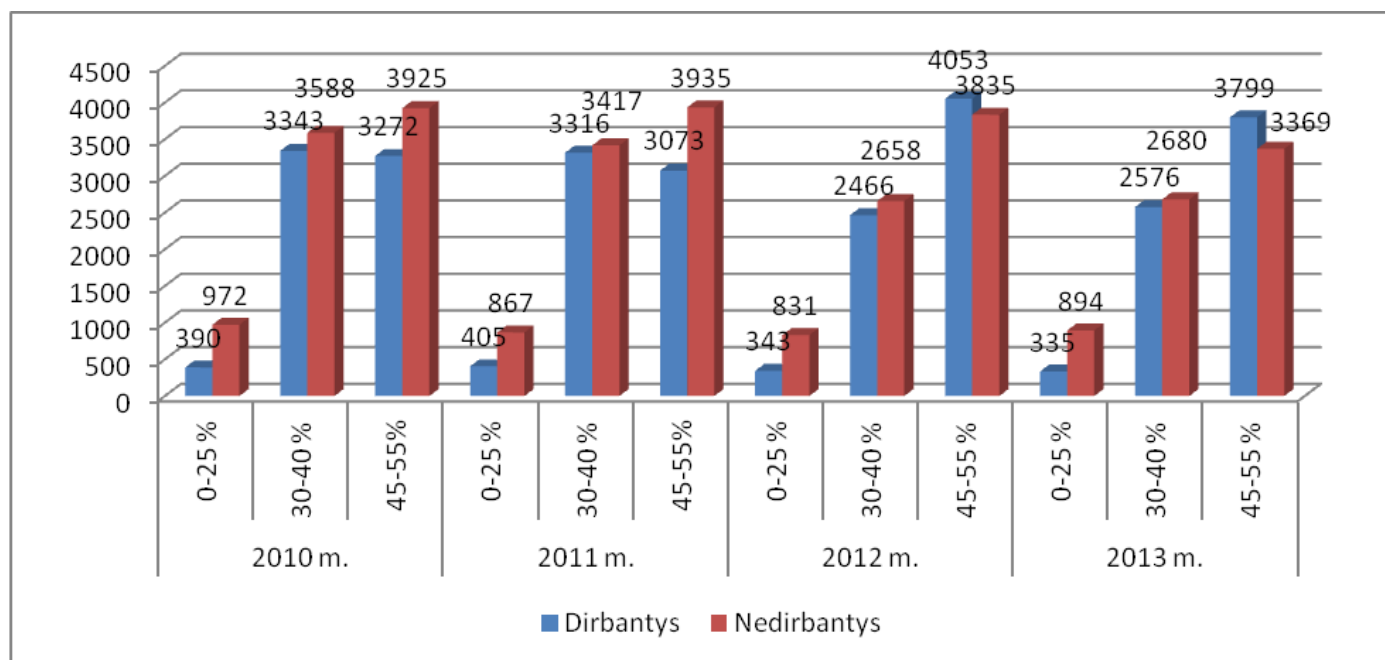
(Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys)

Asmenų, kuriems nustatytas profesinės rehabilitacijos poreikis, skaičiaus pasiskirstymas pagal darbingumo lygio vertinimą pirmą kartą ir pakartotinai 2007-2013 m.

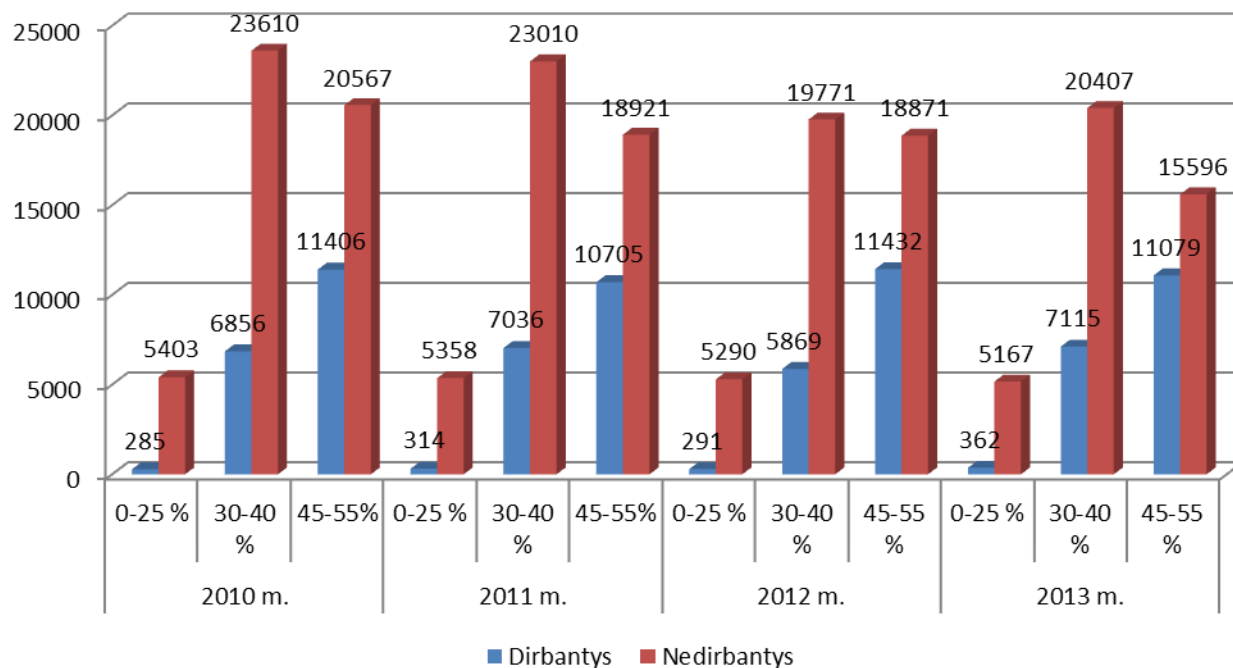
(Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys)

Darbingo amžiaus neįgaliųjų, kuriems pirmą kartą nustatytas darbingumo lygis, skaičiaus pasiskirstymas pagal darbingumo lygį ir padėtį darbo rinkoje Lietuvoje 2010-2013 m.

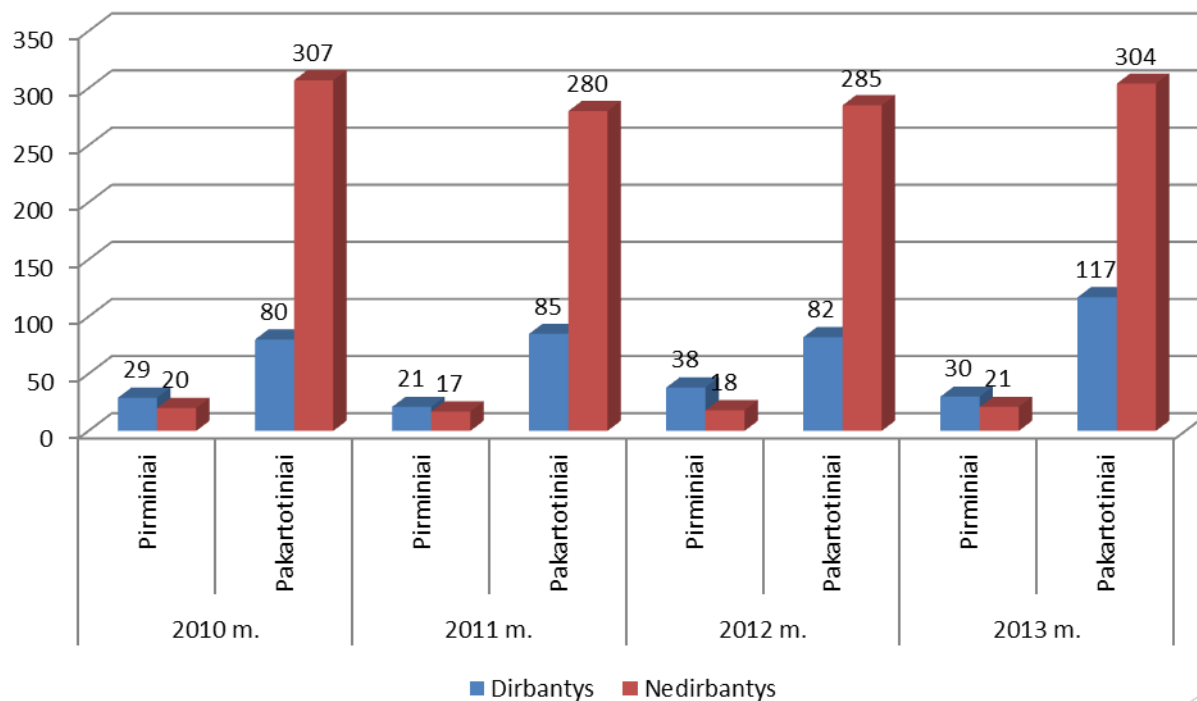
(Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys)

Darbingo amžiaus neįgaliųjų, kuriems pakartotinai nustatytas darbingumo lygis, skaičiaus pasiskirstymas pagal darbingumo lygį ir padėtį darbo rinkoje Lietuvoje 2010-2013 m.

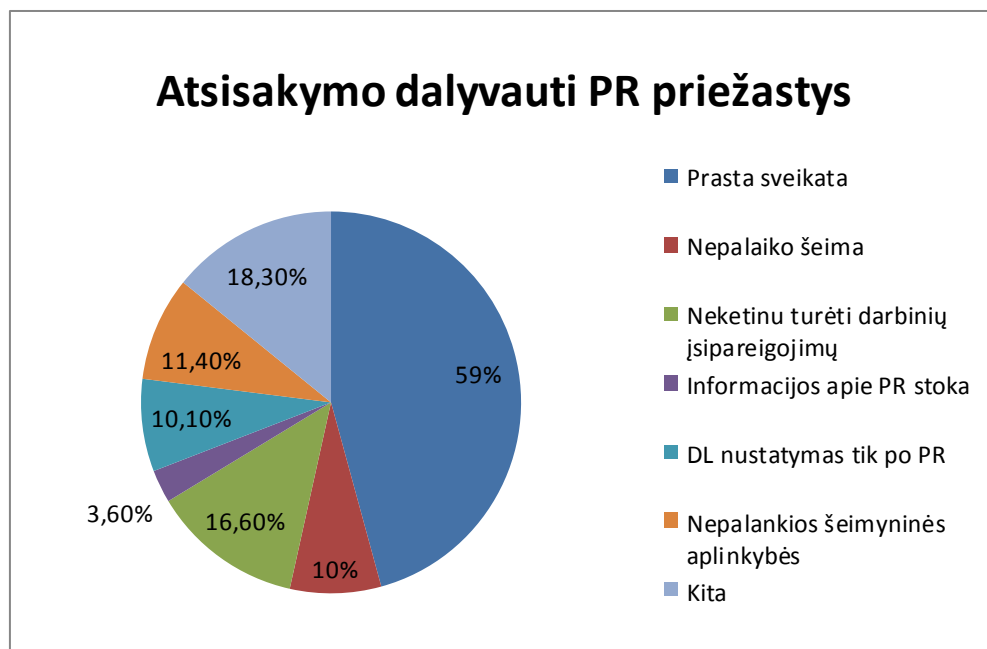
(Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys)

**Darbingo amžiaus asmenų, kuriems darbingumo lygis
nustatytas dėl profesinių ligų, skaičiaus pasiskirstymas pagal
darbingumo lygio vertinimą pirmą kartą ir pakartotinai bei
pagal jų padėtį darbo rinkoje 2010-2013 m.
(2013 m. PR poreikis nustatytas – 3 asmenims, 2014 m. – 0)**

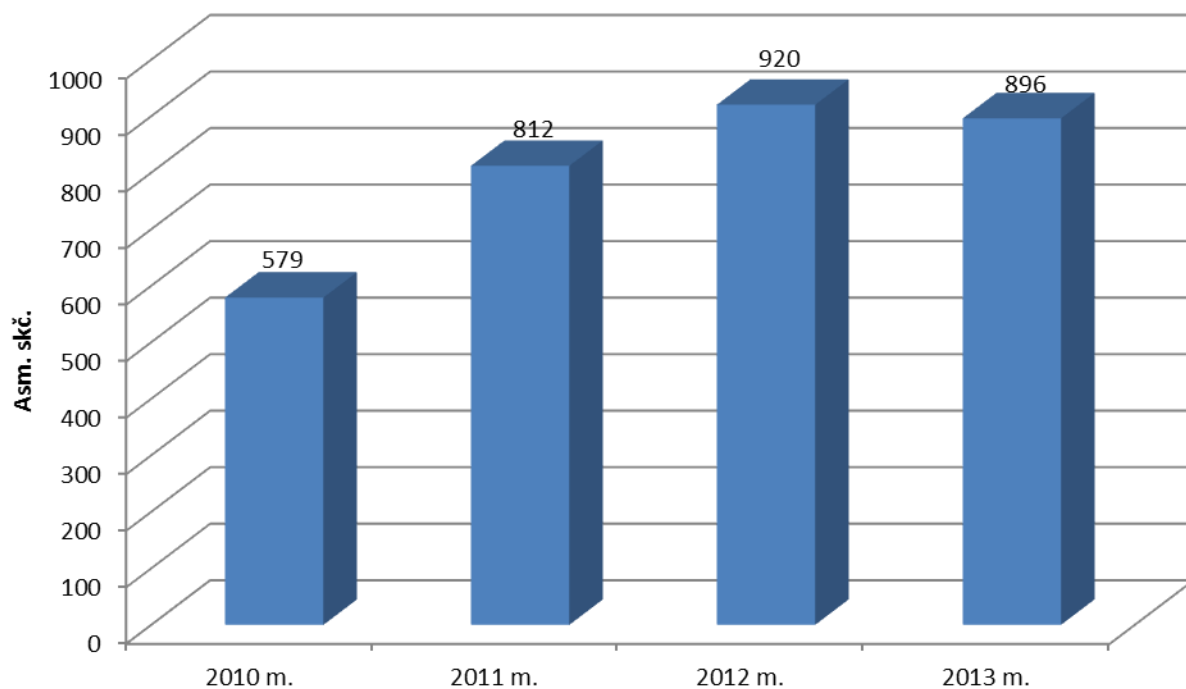
(Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys)

Asmenų, kurie pirminio darbingumo lygio nustatymo metu atsisako dalyvauti profesinės reabilitacijos programoje, atsisakymo priežastys (proc.)

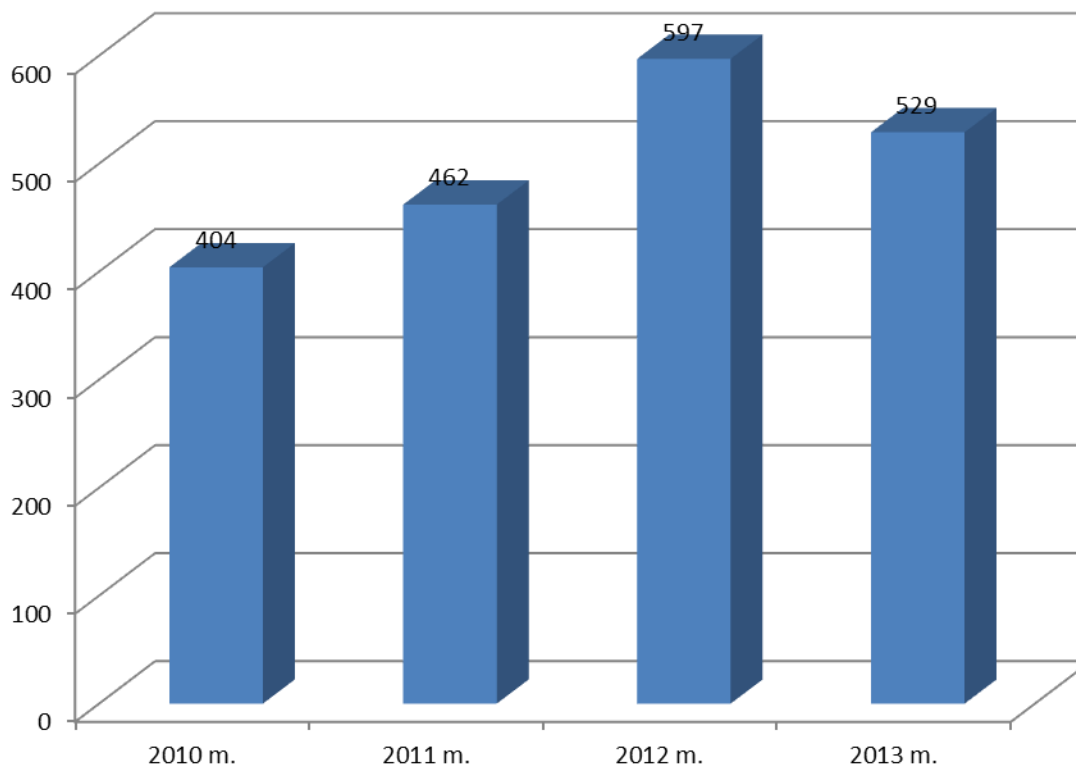
(Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenys)

Asmenų, dalyvavusių profesinės reabilitacijos programoje, skaičiaus pasiskirstymas 2010-2013 m.

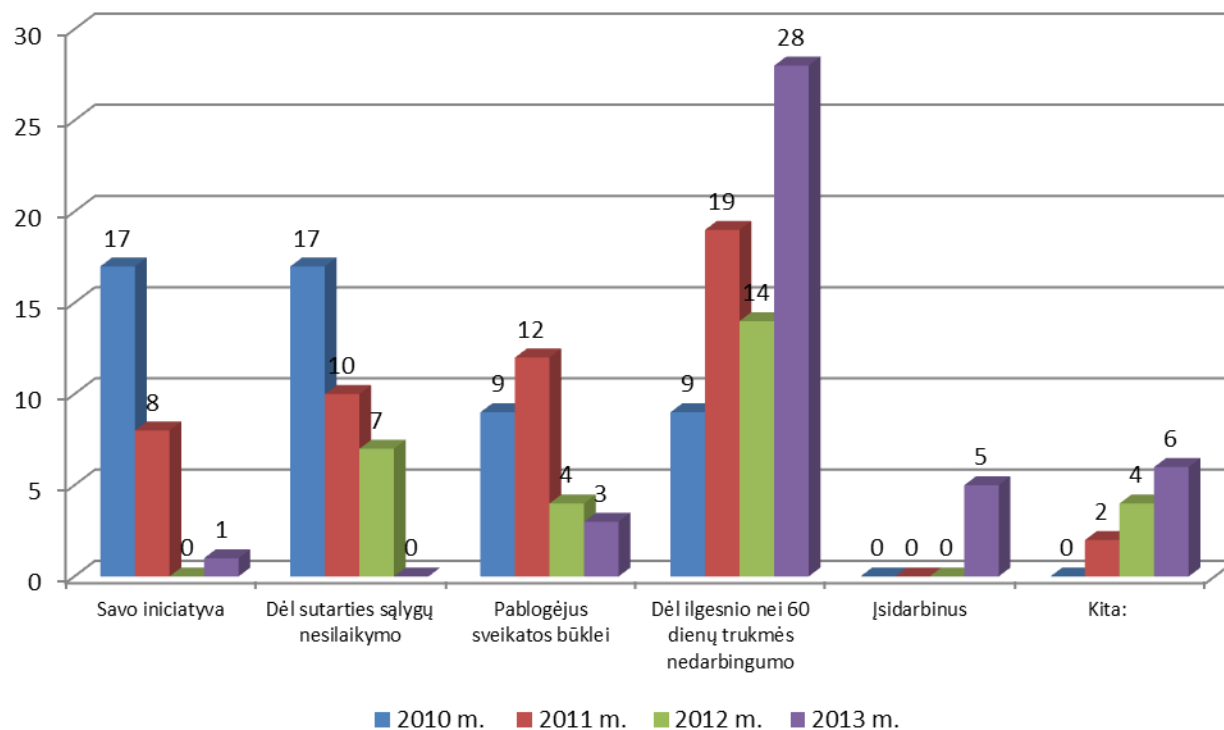
(Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys)

Asmenų, baigusių profesinės reabilitacijos programą, skaičius 2010-2013 m.

(Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys)

Asmenų, nutraukusių profesinės reabilitacijos programą, skaičius 2010-2013 m.

(Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys)

**Dominuojančios profesinio mokymo programos, šias
programas baigusių ir įsidarbinusių pagal įgytą profesinę
kvalifikaciją rezultatai 2013 m. (proc.)**

Mokymo programa	2013 m. baigusių skaičius	2013 m. įsidarbinusių pagal įgytą profesiją skaičius (proc.)
Administracijos darbuotojo (biuro administratoriai)	18	44,4
Apskaitininko (apskaitininko-buhalterio)	47	29,8
Dailiųjų medžio dirbinių drožėjo (gamintojo), stalius	36	50,0
Juvelyro	12	66,7
Prekybos darbuotojai (kasininkai, pardavėjai, salės darbuotojai)	42	52,4
Siuvėjo - operatoriaus (Individualių drabužių siuvėjo - sukirpėjo)	22	50,0
Verslo paslaugų ir pardavimo vadybininkai ir giminių profesijų atstovai	80	47,5
Virėjai, konditeriai, duonos kepėjai ir pagalbiniai virtuvės darbuotojai	38	57,9

Profesinės reabilitacijos dalyvio portretas 2013 m.

Tarp profesinės reabilitacijos dalyvių yra daugiausiai 45-54 m. amžiaus moterys, turinčios dėl vidaus ligų nustatytą 30-40 proc. darbingumo lygį, bei įgijusios vidurinį išsilavinimą.

AMŽIUS (Asmenų sk.):

- ▶ 18-24 m. – 45;
- ▶ 25-44 m. – 209;
- ▶ 45-55 m. – 218;
- ▶ 55- iki senatvės pensijos amžiaus – 125.

LYTIS (Asmenų sk.):

- ▶ Vyrai – 289;
- ▶ Moterys – 308.

DARBINGUMO LYGIS (Asmenų sk.):

- ▶ 0-25 proc. – 32;
- ▶ 30-40 proc. – 293;
- ▶ 45-55 proc. – 272.

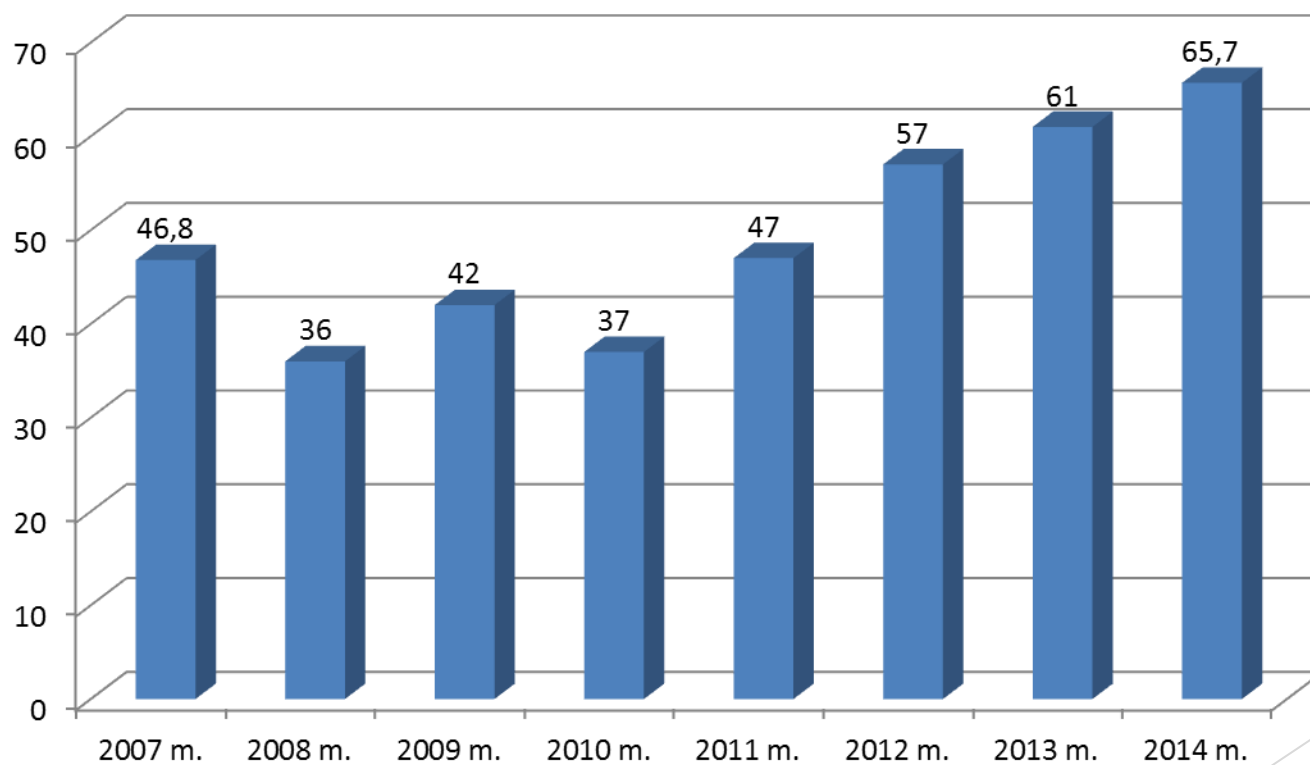
IŠSILAVINIMAS (Asmenų sk.):

- ▶ Pradinis – 11;
- ▶ Pagrindinis – 48;
- ▶ Vidurinis – 201;
- ▶ Profesinis – 161;
- ▶ Aukštesnysis – 83;
- ▶ Aukštasis – 86;
- ▶ Spec. ugdymas – 7.

NEGALIOS POBŪDIS (proc.):

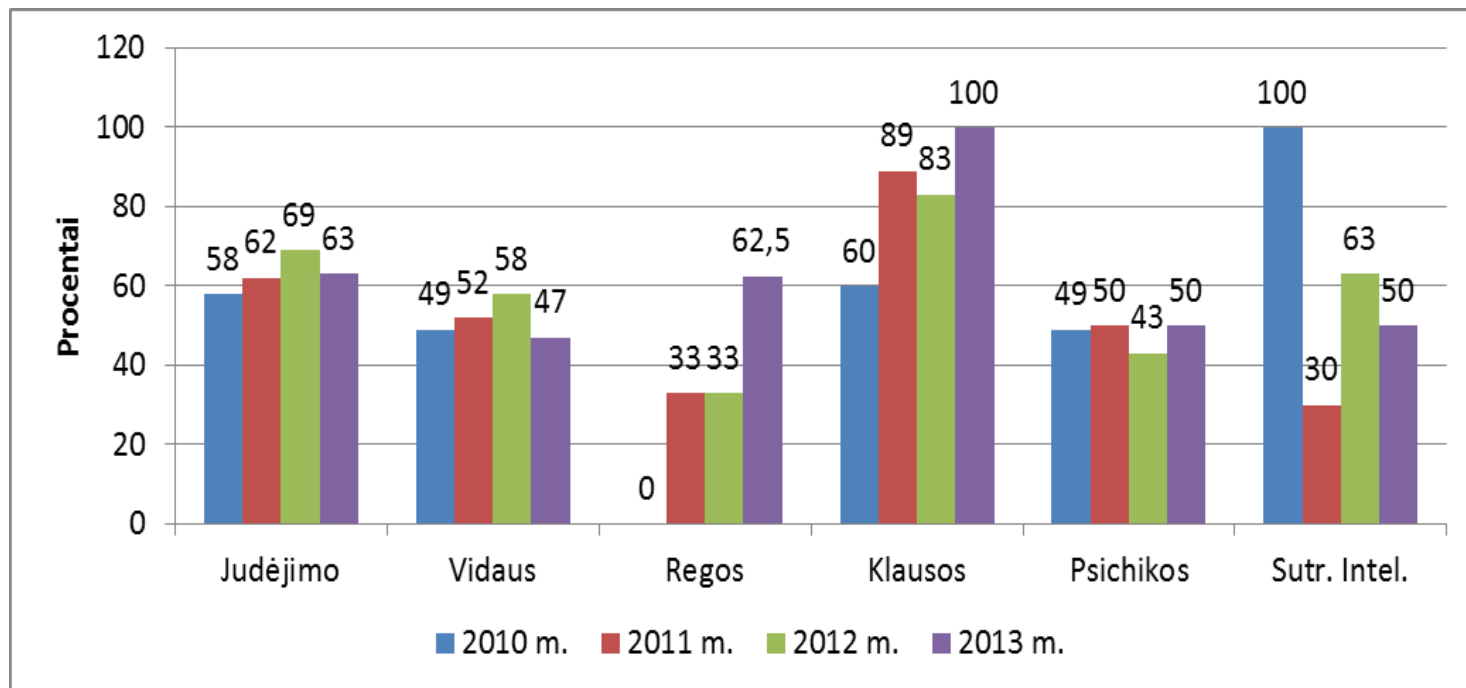
- ▶ Judėjimo – 22 %;
- ▶ Vidaus ligos – 61 %;
- ▶ Regos – 2 %;
- ▶ Klausos – 1 %;
- ▶ Psichikos – 12 %;
- ▶ Sutrikusio intelekto – 2 %.

Asmenų įsidarbinimo po profesinės reabilitacijos programos rezultatai 2007-2014 m. (proc.)

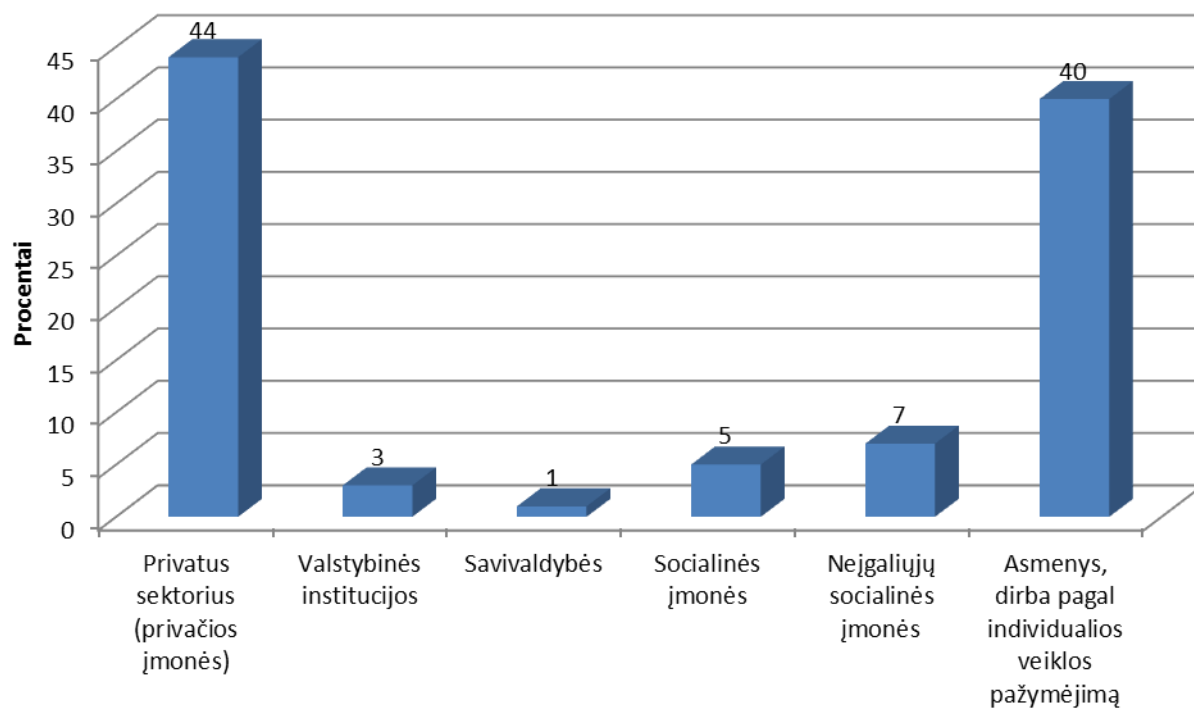
(Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys)

Asmenų įsidarbinimo po profesinės reabilitacijos programos rezultatai pagal negalios pobūdį 2010-2013 m. (proc.)

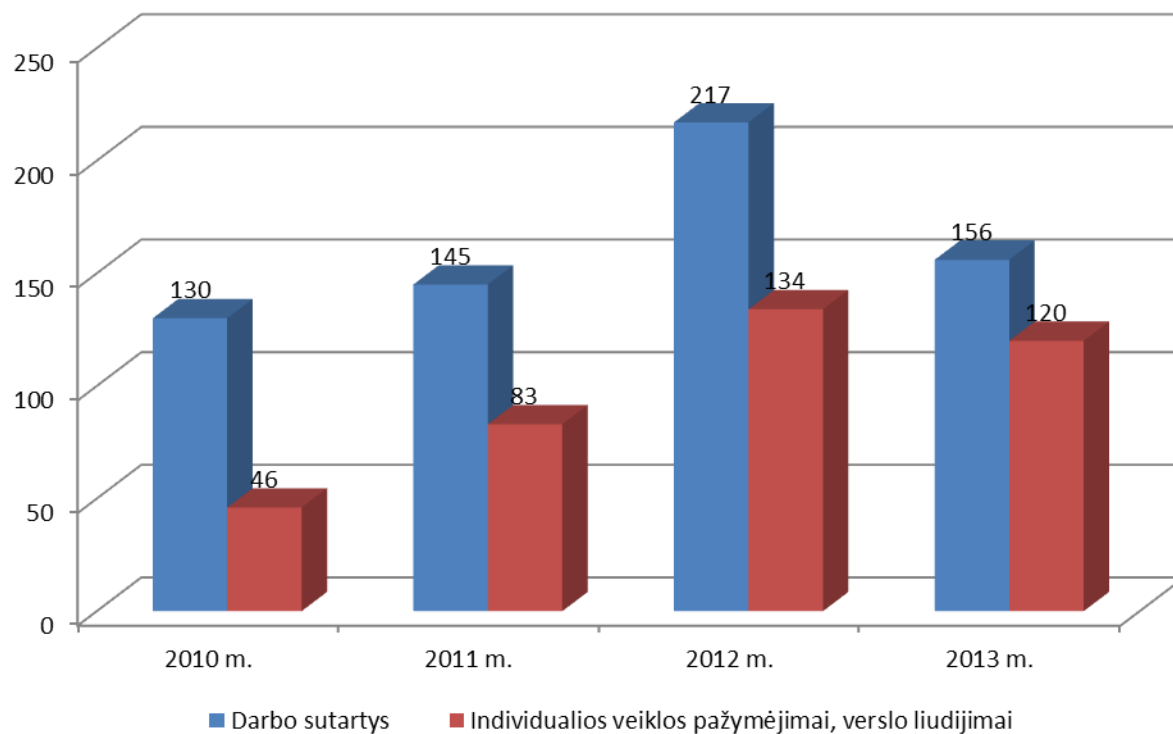
(Profesinės reabilitacijos paslaugų teikėjų pateikti duomenys)

Asmenų įsidarbinimo po profesinės reabilitacijos programos rezultatai pagal sektorius 2013 m. (proc.)

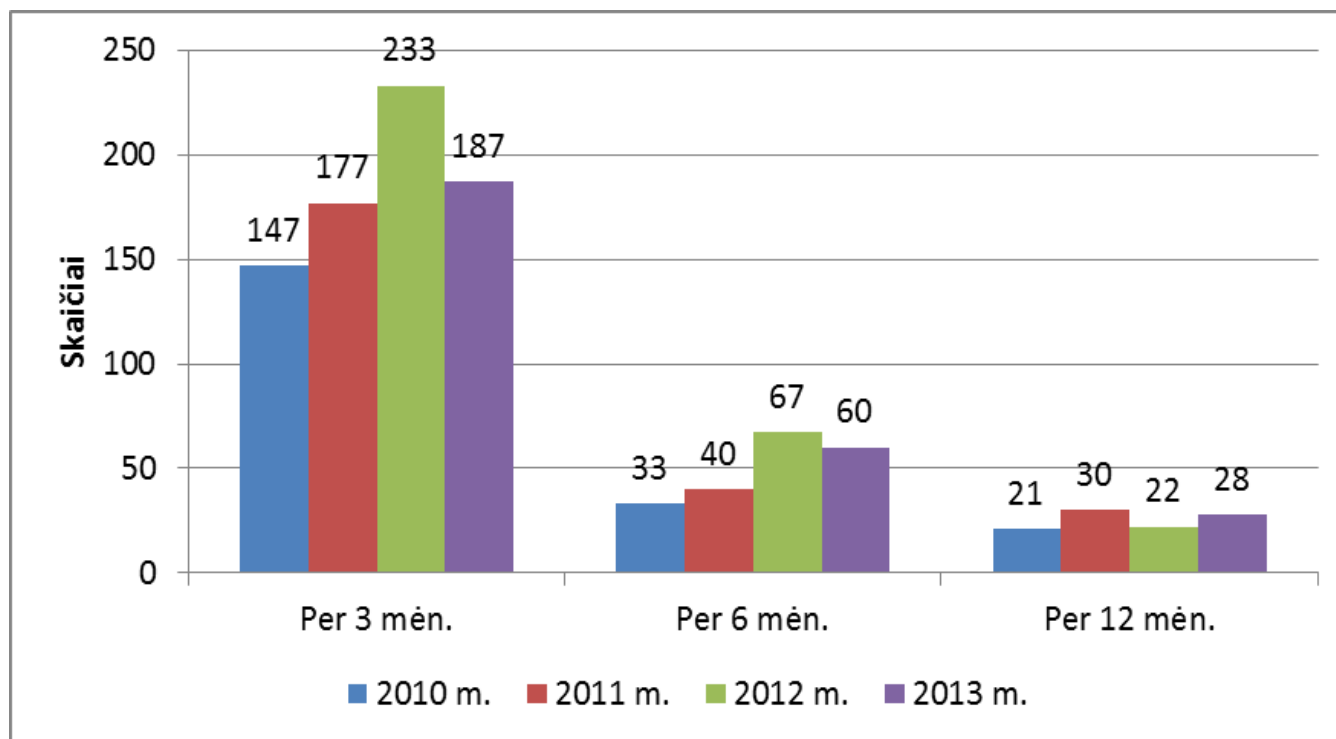
(Profesinės reabilitacijos paslaugų teikėjų pateikti duomenys)

Asmenų, įsidarbinusių po profesinės reabilitacijos pagal darbo sutartis ir individualią veiklą skaičiaus pasiskirstymas 2010-2013 m.

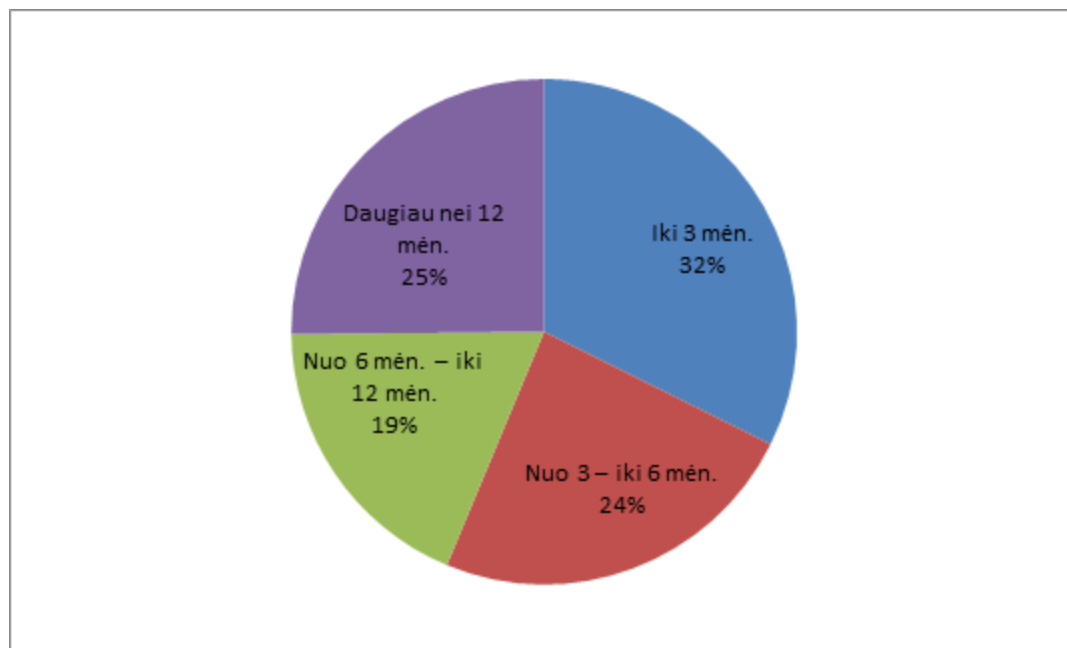
(Profesinės reabilitacijos paslaugų teikėjų pateikti duomenys)

Asmenų, įsidarbinusių po profesinės rehabilitacijos skaičiaus pasiskirstymas pagal įsidarbinimo laikotarpį 2010-2013 m.

(Profesinės rehabilitacijos paslaugų teikėjų pateikti duomenys)

Asmenų, įsidarbinusių po profesinės reabilitacijos programos baigimo 2013 m. skaičiaus pasiskirstymas pagal įsidarbinimo trukmę (proc.)

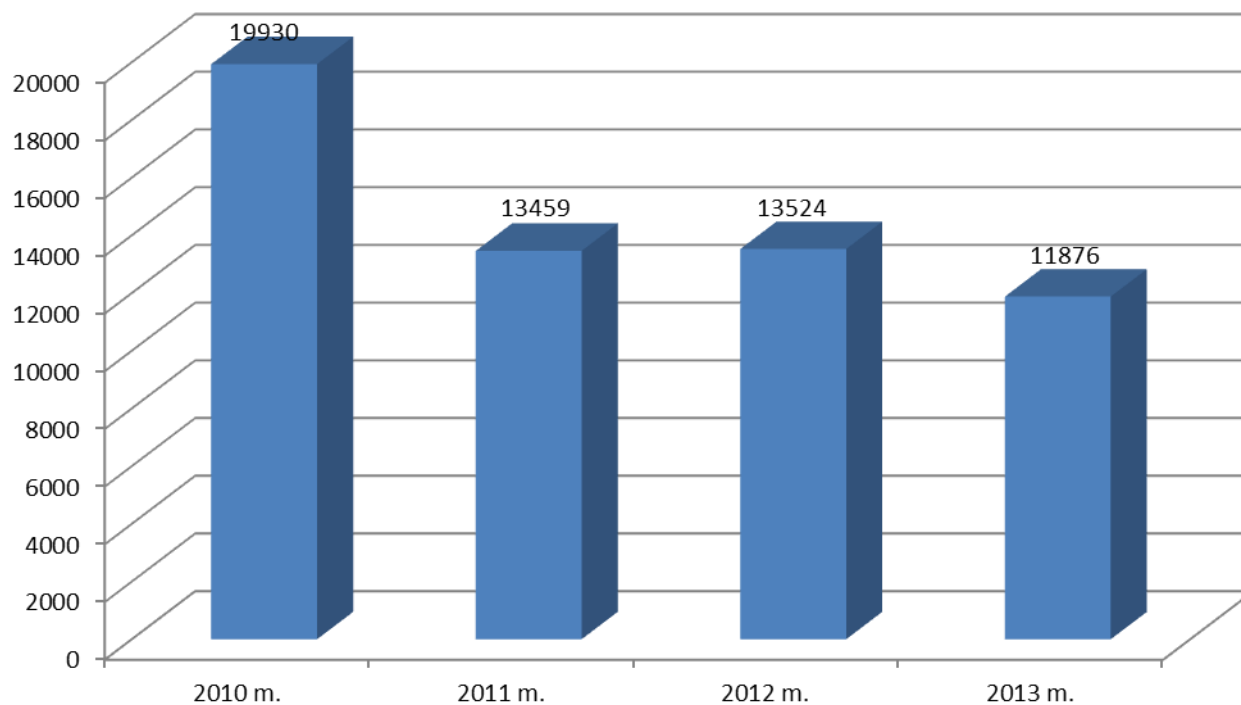

(Profesinės reabilitacijos centrų duomenys)

Profesinės reabilitacijos paslaugų įkainiai 2011-2013 m.

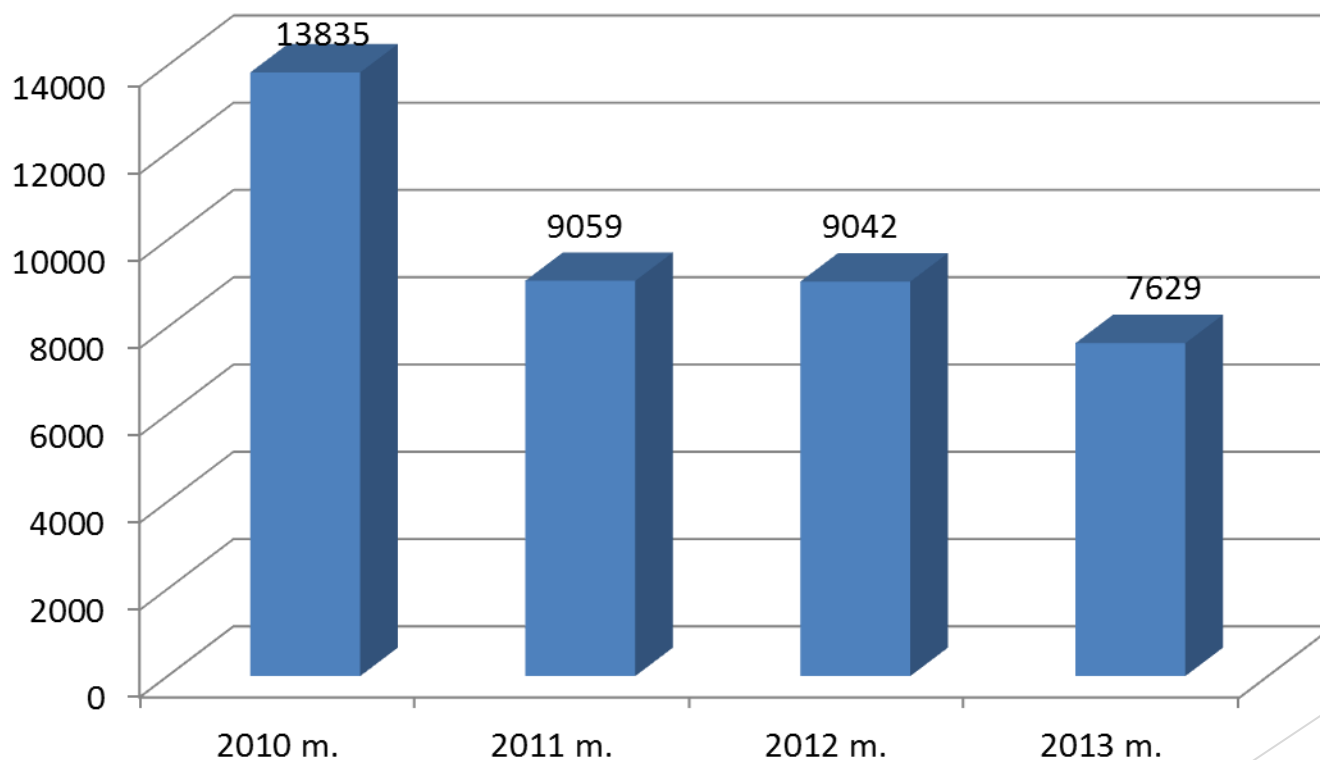
Metai	Tikslinė grupė	Profesinės reabilitacijos programos įkainis
2011 m. – iki 2013 m. balandžio 1 d.	0–25 procentų bazinio darbingumo (ar darbingumo) lygis	1 bazinės socialinės išmokos dydžio (130 Lt)
	30–40 procentų bazinio darbingumo (ar darbingumo) lygis	0,9 bazinės socialinės išmokos dydžio (117 Lt)
	45–55 procentų bazinio darbingumo (ar darbingumo) lygis	0,8 bazinės socialinės išmokos dydžio (104 Lt)
Nuo 2013 m. balandžio 1 d.	0–25 procentų bazinio darbingumo (ar darbingumo) lygis	0,7 bazinės socialinės išmokos dydžio (91 Lt)
	30–50 procentų bazinio darbingumo arba 30–45 procentų darbingumo lygis	0,6 bazinės socialinės išmokos dydžio (78 Lt)

Vidutinės vieno asmens dalyvavimo profesinės reabilitacijos programoje (įskaitant pašalpas, maitinimo, apgyvendinimo bei transporto išlaidas) išlaidos 2010-2013 m. (Lt.)

(Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys)

**Vidutinės vieno asmens dalyvavimo profesinės reabilitacijos
programoje (neįskaitant išlaidų pašalpoms, maitinimui,
apgyvendinimui bei transportui) išlaidos 2010-2013 m. (Lt.)**

(Lietuvos darbo biržos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos duomenys)

Profesinės reabilitacijos paslaugų trukmė kitose Europos šalyse ir Lietuvoje

Prancūzija	-	24 mėn.
Norvegija	-	36 mėn.
Vokietija	-	24 mėn.
Austrija	-	18 mėn.
Airija	-	24 mėn.
Lietuva	-	12 mėn.

Asmenų, įsidarbinusių po profesinės reabilitacijos programos rezultatai kitose Europos šalyse ir Lietuvoje 2013 m.

Šalis	Įsidarbinimo rodiklis (proc.)
Norvegija	45 proc.
Prancūzija	53 proc.
Slovėnija	29 proc.
Lietuva	61 proc. (2014 m. 65,7 proc.)

- Norvegijos, Prancūzijos, Slovėnijos profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančios įstaigoms nekeliami reikalavimai įdarbinti asmenis, baigusius profesinės reabilitacijos programą.
- Nors šiose šalyse taikoma palaikymo darbo vietoje paslauga, **nėra nustatyti įsidarbinimo trukmės rodikliai**, kuriuos įstaigos turėtų pasiekti.

Pagrindinės šios analizės bei kitų Metodinio centro atliktų tyrimų išvados (Stiprybės)

- 1. sukurta ir tobulinama profesinės rehabilitacijos sistemos teisinė bazė užtikrina profesinės rehabilitacijos sistemos funkcionavimą;**
- 2. sukurta profesinės rehabilitacijos infrastruktūra užtikrina profesinės rehabilitacijos paslaugų prieinamumą neįgaliesiems pagal negalios pobūdį arčiau gyvenamosios vietos – 2013 m. Lietuvoje profesinės rehabilitacijos paslaugas skirtingas negalias turintiems asmenims teikė 12 įstaigų (iš jų 4 įstaigos, turinčios filialus kituose miestuose)**
- 3. nuolat gerėja neįgaliųjų įsidarbinimo rezultatai (2012m. – 57 proc., 2013 – 61 proc., 2014 m. – 65, 7 proc.)**
- 4. sėkmingai veikia Profesinės rehabilitacijos metodinis centras, tikslingai tobulinama paslaugų teikimo metodinė bazė, nuolat keliama specialistų kvalifikacija, gerėja paslaugų kokybė**

Pasiūlymai paslaugų kokybės ir efektyvumo gerinimui (1)

1. tobulinti **profesinės reabilitacijos paslaugų poreikio nustatymo sistemą** siekiant pagerinti asmenų, kuriems darbingumo lygis nustatomas **pirmą kartą**, ir asmenų, kuriems darbingumo lygis **nustatomas dėl profesinės ligos** dalyvavimo profesinės reabilitacijos programoje rodiklius
2. nustatyti, kad į profesinės reabilitacijos programą būtų **siunčiami** asmenys, turintys **nustatytą 50 proc.** darbingumo lygį
3. patvirtinti sukurtus **reikalavimus specialistams, metodikas ir standartus**, užtikrinti, kad profesinės reabilitacijos įstaigose būtų teikiamos kokybiškos profesinės reabilitacijos paslaugos neįgaliesiems **pagal jų negalios pobūdį ir funkcinis gebėjimus, vykdoma specialistų atestacija**

Siūlomi problemų sprendimo būdai (2)

4. užtikrinti įstaigose teikiamų paslaugų kokybės atitikimo keliamiems reikalavimams kontrolę, sukuriant įstaigų **licencijavimo sistemą bei nustatant šias funkcijas vykdančią** instituciją;
5. užtikrinti nuolatinį **metodinės bazės**, paslaugų **kokybės tobulinimą**, specialistų **metodinį pasirengimą** vykdant Profesinės reabilitacijos **metodinio centro** veiklas;
6. skatinti įstaigas užtikrinti **tarptautinius kokybės standartus** atitinkančių paslaugų kokybę
7. sutartyje tarp darbo biržos ir dalyvio numatyti profesinės reabilitacijos programos dalyvio **atsakomybę už profesinės reabilitacijos rezultatus ir įsidarbinimą**

Siūlomi problemų sprendimo būdai (3)

8. pagerinti profesinės reabilitacijos paslaugų **finansavimą** siekiant užtikrinti profesinės reabilitacijos centrų, įgyvendinusių projektus, finansuotus pagal Europos Komisijos patvirtintą Lietuvos 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją ir ją įgyvendinančias veiksmų programas, **kasmet** privalomo pasiekti stebėsenos rodiklio „**Neįgalieji, gavę tiesioginės naudos iš investicijų į neįgaliesiems skirtos infrastruktūros plėtrą**“ rezultatų reikšmių pasiekiamumą:

Eil. Nr.	Profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančios įstaigos pavadinimas	Rezultato rodiklis – dalyvių skaičius/ nusiųstų asmenų per 2014 m. skaičius	Rezultato rodiklio stebėseną (iki ...metų)
1.	VŠĮ Valakupių reabilitacijos centras Kauno skyrius	75/ 23	2019
2.	Utenos regioninis profesinio mokymo centras	25/ 5	2018
3.	VŠĮ Klaipėdos profesinio mokymo ir reabilitacijos centras	50/ 14	2018
4.	VŠĮ Šiaulių darbo rinkos mokymo centras Mažeikių skyrius	25/ 3	2018
5.	VŠĮ Panevėžio darbo rinkos mokymo centras	38/ 10	2017
6.	VŠĮ Trakų neįgalųjų užimtumo centras	10/ 2	2017
7.	VŠĮ Palangos reabilitacijos ligoninė	24/ 19	2017
Viso per vienerius metus		247/ 76	

Siūlomi problemų sprendimo būdai (4)

9. nustatyti **vieningus** kaupiamos **statistinės informacijos** apie neįgaliuosius **kriterijus ir parametrus** ir **užtikrinti** reikiamų statistinių duomenų apie neįgaliuosius **kaupimą**;

10. nustatyti vieningą profesinės reabilitacijos rezultatų skaičiavimo **metodiką**

11. Nustatyti, kad:

11.1. įsidarbinimo po profesinės reabilitacijos rezultatai būtų skaičiuojami **ne per 6 mėnesius** po profesinės reabilitacijos programos baigimo, bet **per 12 mėnesių**

11.2. įsidarbinimo po profesinės reabilitacijos **trukmė** būtų skaičiuojama ne tik pagal asmens įsidarbinimą **pirmoje darbovietėje per 6 mėnesius**, bet ir **kitose darbovietėse per 12 mėnesių po įsidarbinimo**

Siūlomi problemų sprendimo būdai (5)

11.3. į profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančių įstaigų pasiektus rezultatus būtų įtraukti ir asmenys, kurie **tęsia mokymąsi kitose mokslo įstaigose** – kolegijose arba aukštosiose mokyklose bei asmenys, nutraukę profesinės reabilitacijos programą dėl **įsidarbinimo**

12. **modernizuoti** apsikeitimo informacija tarp institucijų ir įstaigų sistemą, naudojantis **informacinėmis technologijomis**

13. nustatyti **neįgaliųjų įdarbinimo kvotas** tiek **privačiame**, tiek ir **viešajame** sektoriuje

DĖKOJAME UŽ DĖMESĮ!

KONTAKTAI:

**VŠĮ VALAKUPIŲ REABILITACIJOS CENTRAS
VAIDILUTĖS G. 69, VILNIUS LT-10100.**

TEL. 8 5 2477543

**A. JUOZAPAVIČIAUS PR. 34,
45228 KAUNAS**

TEL. 837 241881

EL. PAŠTAS: INFO@REABILITACIJA.LT

WWW.REABILITACIJA.LT